

Stanowisko PTPiREE w sprawie projektu ustawy
o zmianie ustawy – Prawo energetyczne,
ustawy o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa,
ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych
(wersja 3.3 z dnia 17.02.2009)

W dniu 24 lutego br. Zarząd Towarzystwa przyjął zaproponowane w dniu 19 lutego br. przez Komisję ds. Prawa energetycznego PTPiREE stanowisko wobec kolejnej, przygotowanej w Ministerstwie Gospodarki, wersji nowelizacji ustawy Prawo energetyczne, zatytułowanej *Ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, ustawy o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.*

W stanowisku, odnoszącym się do projektu oznaczonego datą 17.02.2009 jako wersja 3.3., skupiono się na zagadnieniach najistotniejszych dla dystrybucji i przesyłu. Za takie uznano:

1. Ograniczenie uprawnienia do wypowiedziania umów sprzedaży energii elektrycznej i umów kompleksowych w trybie oświadczenia z miesięcznym skutkiem wyłącznie do umów zawartych na czas nieokreślony (art. 4j i art. 5b ust. 4 Pe),
2. Zracjonalizowanie przepisów o zwrocie zaliczek wnoszonych na poczet opłaty za przyłączenie do sieci, głównie przez uznanie, że mogą to być jedynie przypadki wydania albo odmowy wydania warunków przyłączenia - przypadek sporu o wydanie warunków przyłączenia mieści się w dwóch wymienionych (art. 8i Pe),
3. Ograniczenie obowiązku operatorów do informowania o wielkości dostępnej mocy przyłączeniowej dla stacji elektroenergetycznych do sieci o napięciu 110 kV i wyższym; ustanowienie obowiązku informowania o dostępnej mocy przyłączeniowej w sieci elektroenergetycznej bez względu na poziom napięcia jest mocno dyskusyjne (sieć jest strukturą powiązaną, część wolnych mocy stanowi rezerwę operacyjną, niektóre obiekty mają charakter niejawni), lecz informowanie o dostępnych mocach przyłączeniowych w sieci średniego napięcia jest po prostu niewykonalne – liczba stacji w sieci średniego napięcia wynosi ok. 240 tys., a ich obciążenie zmienia się z tygodnia na tydzień (art. 8j),
4. Uporządkowanie obowiązków i uprawnień operatora systemu przesyłowego, w szczególności polegające na ujednoczeniu obowiązków w zakresie publikacji informacji dotyczących funkcjonowania systemu i mechanizmu bilansowania wynikających z ustawy oraz z Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (art. 9 ust. 4 pkt 14 i art. 9c ust. 2 pkt 12, art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe),

5. Usystematyzowanie uprawnień Prezesa URE, o czym mowa w punkcie 5 i 6 niniejszego opracowania (art. 9d ust. 4a, art. 9h ust. 6, art. 48a ust. 1),
6. Konieczność jednoznacznego zapisania wyłącznej odpowiedzialności operatora systemu przesyłowego za wszelkie szkody wprowadzone ograniczeniami w krajowym systemie elektroenergetycznym (art. 11e ust. 1 Pe),
7. Doprecyzowanie zapisów o obowiązkach przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej mających prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych oraz wchodzących w skład przedsiębiorstwa pionowo zintegrowanego (art. 49a ust. 1 Pe),
8. Uelastycznienie zapisów o pobieraniu opłat i dochodzeniu odszkodowania w przypadkach nielegalnego pobierania paliw lub energii w celu jednoznacznego określenia, iż zapis ten powinien stanowić samoistną i samodzielną podstawę dochodzenia należności z tytułu nielegalnego poboru paliw gazowych lub energii (art. 57 Pe)

oraz niektóre z przepisów przejściowych.

Oto szczegółowe propozycje Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej:

1. do art. 1 pkt 4 projektu, czyli do art. 4j Pe:

Ustępom 3 i 4 nadać brzmienie:

3. Odbiorca końcowy oraz odbiorca paliw gazowych lub energii w gospodarstwie domowym może wypowiedzieć umowę sprzedaży zawartą na czas nieokreślony albo zawartą na czas nieokreślony umowę kompleksową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów, składając sprzedawcy pisemne oświadczenie o wypowiedzeniu takiej umowy.

4. Umowa, o której mowa w ust. 3, ulega rozwiązaniu z ostatnim dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym oświadczenie odbiorcy dotarło do sprzedawcy.

Uzasadnienie:

Zmiana dotyczy sprecyzowania, o jaką umowę chodzi. Przesądzono, że chodzi o szczególne zasady wypowiedzania umów sprzedaży paliw gazowych lub energii, ewentualnie o umowy, które mają charakter umów kompleksowych. Przepis nie dotyczy zaś innych umów, na podstawie których przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza paliwo gazowe lub energię, w szczególności umowy o świadczenie usługi dystrybucyjnej. Ponadto sprecyzowano, że te szczególne zasady wypowiedzania umów dotyczą wyłącznie umów zawieranych na czas nieokreślony, a to z tego powodu, że umowy zawierane na czas określony są właściwe dla stosunków prawnych o trwałym charakterze i nie byłoby właściwe, gdyby można je było rozwiązywać z obiektywnie krótkim okresem wypowiedzenia. Zakaz rozwiązywania umów na czas określony był eksponowany wielokrotnie o orzecznictwie Sądu Najwyższego. Strony umowy, które kształtują sobie relacje w taki sposób mają często racjonalne uzasadnienie dla

tego typu działania. W tym wypadku może to być zakontraktowana przez przedsiębiorstwo energetyczne taka ilość energii, która niezbędna jest dla wykonania zawartych przez nie umów i możliwość ich szybkiego rozwiązania mogłaby spowodować szkodę po stronie tego przedsiębiorstwa.

2. do art. 1 pkt 5 projektu, czyli do art. 5b ust. 4 Pe:

W art. 5 ust. 2 pkt 1 średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy:

„z zastrzeżeniem art. 4j ust. 3 i 4;”

Uzasadnienie:

W art. 5 ust. 2 określone zostały elementy istotne większości umów zawieranych na podstawie ustawy. Jednym z tych elementów jest określenie warunków ich rozwiązania. Skoro w art. 4j ust. 3 i 4 przewiduje się szczególne warunki rozwiązywania umów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1, to należało na końcu tego przepisu przewidzieć odpowiednie zastrzeżenie.

3. do art. 1 pkt 6 lit. c, czyli do art. 7 ust. 8i oraz 8j Pe:

a) Wykreślić pkt 3 z treści ust. 8i w art. 7

Uzasadnienie:

Zamieszczenie punktu 3 jest zbędne. W konsekwencji złożonego wniosku warunki techniczne bądź zostaną wydane, bądź też wnioskodawcę spotka odmowa ich wydania. Ewentualny spór może wystąpić zarówno w jednym, jak i drugim przypadku. Zatem pobrana zaliczka zostanie przeznaczona na konto opłaty za przyłączenie do sieci albo zwrócona.

Ponadto, wątpliwość budzi kwestia oceny, w świetle kryterium rozstrzygającego o zwrocie zaliczki, rozstrzygnięcia sporu pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a podmiotem, który otrzymał kwestionowane przez niego warunki przyłączenia. Doświadczenie wskazuje bowiem, iż najczęściej formą rozstrzygnięcia sporu w takich przypadkach będzie merytorycznie złożona decyzja uwzględniająca część argumentacji każdej ze stron sporu, a tym samym niemożliwe będzie wskazanie na czyją korzyść, co do istoty, został on rozstrzygnięty.

W praktyce, skutkiem sporu wobec wydanych warunków przyłączenia będzie wydanie zmodyfikowanych warunków przyłączenia, a tym samym zasadnym jest rozliczenie zaliczki w momencie wnoszenia opłaty przyłączeniowej. Trudno jest sobie wyobrazić spór wobec wydanych warunków przyłączenia, którego efektem byłoby całkowite „anulowanie” wydanych wcześniej warunków przyłączenia, co uzasadniałoby zwrot zaliczki. Takie ewentualne rozstrzygnięcie trudno kwalifikować jako korzystne dla podmiotu wnioskującego o wydanie warunków przyłączenia. W przypadku sporu powstałego w związku z odmową przez przedsiębiorstwo energetyczne wydania warunków przyłączenia, zaliczka zostanie niezwłocznie zwrócona, zgodnie z postanowieniami punktu 1. Reasumując, w konsekwencji możliwych sporów, niemożliwe będzie wskazanie, czy zasadny - bądź też nie - jest zwrot zaliczki.

Jednocześnie, skreślenie przedmiotowego przepisu spowoduje, iż w sytuacji sporu wielkość mocy przyłączeniowej, o którą wnioskowano, pozostaje „zamrożona” do czasu jego rozstrzygnięcia. Zatem, wobec braku szczegółowej normy wpisanej do ustawy Pe to rozstrzygający spór zadecyduje o zasadności i wysokości ewentualnych roszczeń

odszkodowawczych stron na podstawie powszechnie obowiązującego prawa, co w pełni zabezpiecza interesy podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej.

b) Ustępowi 8j w art. 7nadać brzmienie:

8j. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane sporządzać informacje dotyczące:

- 1) podmiotów (ich siedziby lub miejsca zamieszkania) ubiegających się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV lub wyższym, lokalizacji przyłączy, mocy przyłączeniowej, dat wydania warunków przyłączenia, zawarcia umów o przyłączenie do sieci i rozpoczęcia dostarczania energii elektrycznej,**
 - 2) wielkości dostępnej mocy przyłączeniowej dla stacji elektroenergetycznych lub ich grup, wchodzących w skład sieci o napięciu znamionowym 110 kV lub wyższym, a także o planowanych zmianach tych wielkości w okresie następujących 5 lat od dnia publikacji tych danych**
- z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych lub innych informacji prawnie chronionych. Informacje te przedsiębiorstwo aktualizuje co najmniej raz w miesiącu i zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz udostępnia w swojej siedzibie do publicznego wglądu.**

Uzasadnienie:

Wywiązanie się z obowiązku informowania przez operatorów systemu elektroenergetycznego dostępnych mocach przyłączeniowych w sieciach średnich napięć jest po prostu niewykonalne. Powody są dwa:

- liczba stacji w sieci średniego napięcia w Polsce wynosi ok. 240 tys., a ich obciążenie zmienia się z tygodnia na tydzień i często względem siebie stanowią rezerwę do wykorzystania w stanach awaryjnych,*
- sieci wysokiego i średniego napięcia są zasilane w głównych punktach zasilania (GPZ-ach) z sieci najwyższych napięć i to ich moc i ich obciążenie de facto wyznacza możliwości przyłączania kolejnych obiektów. Gdyby uznać, że choćby w niektórych punktach sieci średniego napięcia przyłączyć dodatkowe instalacje odbiorcze bez synchronizowania tego faktu w systemie elektroenergetycznym mogłoby się okazać, że niewystarczająca jest moc w GPZ-cie.*

Ponieważ sieć elektroenergetyczna jest strukturą powiązaną i stanowi system zamknięty (odpowiada systemowi naczyń połączonych wypełnionych cieczą), również ustanowienie obowiązku informowania o dostępnej mocy przyłączeniowej w sieci elektroenergetycznej o napięciu 110 kV i wyższym jest mocno dyskusyjne. Zwraca się uwagę na liczbę stacji, która wynosi 1468, a do tego część z nich ma charakter niejawni, a część stanowi rezerwę operacyjną. Warto rozważyć czy korzyści z przygotowania informacji, która będzie wymagana projektowanym przepisem, będą mogły być wykorzystane, a jeśli tak, to w jakim stopniu.

Ponadto, zwraca się uwagę, że jest wątpliwe z powodów technicznych, a nieracjonalne z powodów organizacyjnych, przygotowanie informacji i podanie do publicznego wglądu

wymaganej informacji (tej, wg zapisanej wyżej propozycji, gdyż zrealizowanie przepisu wg propozycji rządowej, jak wspomniano, jest niewykonalne) w terminie wymaganym przepisem w art. 17 ustawy zmieniającej. Zatem, proponuje się wydłużenie *vacatio legis* dla obowiązku nałożonego przepisem ust. 8j w art. 7 do 6-ciu miesięcy, co zaproponowano w dalszej części, opiniując art. 17.

4. do art. 1 pkt 7 i 9, czyli do art. 9 ust. 4 pkt 14 i art. 9c ust. 2 pkt 12 Pe, które proponuje się rozpatrywać łącznie

Proponuje się usunąć z projektu ustawy zmieniającej proponowany w art. 9c ust. 2 pkt 12.

Uzasadnienie:

Obowiązki OSP w zakresie publikacji informacji dotyczących funkcjonowania systemu i mechanizmu bilansowania określone są w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego. W szczególności należy mieć na uwadze postanowienia zawarte w § 24 ust. 1, § 25, § 26 przedmiotowego rozporządzenia. Na podstawie w/w przepisów rozporządzenia postanowienia o udostępnianiu przez OSP informacji zamieszczane są następnie w IRiESP, podlegającej zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Dane te są udostępniane w różnym horyzoncie czasowym (w ramach planów rocznych (PKR), miesięcznych (PKM), Bilansów Techniczno - Handlowych (BTHD), dobowych (WPKD i PKD) oraz powykonawczych). Z tego względu zasadnym jest zweryfikowanie i dokonanie ewentualnych zmian postanowień powołanego powyżej rozporządzenia. W przeciwnym wypadku powstanie chaos, gdyż przepisy prawa określające obowiązki dotyczące udostępniania przez OSP informacji będą w różny sposób opisane w ustawie i rozporządzeniu. Przykładowo § 26 ust. 1 pkt. 5) rozporządzenia zobowiązuje OSP do podania do publicznej wiadomości do godziny 8.00 doby n-2 informacji dotyczących **planowanych remontów i odstawień jednostek wytwórczych**. Punkt ten jest zbieżny z projektowanymi przepisami ustawy wskazującymi na obowiązek udostępniania planowanych wyłączeń jednostek wytwórczych.

Jeżeli mimo wszystko przepisy te miałyby zostać wprowadzone w ramach niniejszej nowelizacji, niezbędne jest wprowadzenie poprawek jak niżej:

- pktowi 7 ustawy nowelizującej nadać brzmienie

„w art. 9

a) w ust. 4 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) zakres i sposób udostępniania przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego informacji o:

- a) warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej niezbędnych do uzyskania dostępu do sieci przesyłowej oraz korzystania z tej sieci i krajowego systemu elektroenergetycznego oraz pracy krajowego systemu elektroenergetycznego, w tym w szczególności dotyczących realizacji obrotu transgranicznego oraz zarządzania siecią i bilansowania systemu, planowanych wyłączeniach jednostek

wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV oraz ubytkach mocy tych jednostek wytwórczych,

b) ofertach bilansujących składanych dla jednostek wytwórczych, o których mowa w pkt. a).”,

- w pkt. 9 lit. a ustawy nowelizującej, czyli w art. 9c ust. 2 pktowi 12Pe nadać brzmienie:
„12) udostępnianie użytkownikom systemu i operatorom innych systemów elektro-energetycznych, z którymi system przesyłowy jest połączony, informacji o:
a) warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej niezbędnych do uzyskania dostępu do sieci przesyłowej oraz korzystania z tej sieci i krajowego systemu elektroenergetycznego oraz pracy krajowego systemu elektroenergetycznego, w szczególności dotyczących realizacji obrotu transgranicznego oraz zarządzania siecią i bilansowania systemu, planowanych wyłączeniach jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV oraz ubytkach mocy tych jednostek wytwórczych.
b) ofert bilansujących składanych dla jednostek wytwórczych o których mowa w pkt. a)”,

Uzasadnienie:

W projekcie zaproponowano zmianę postanowień obowiązków OSP w zakresie udostępniania informacji przez OSP, określonych w art. 9c ust. 2 pkt. 12 ustawy oraz rozszerzono zakres upoważnienia Ministra Gospodarki w zakresie tzw. rozporządzenia systemowego, poprzez dodanie w art. 9 ust. 4 nowego punktu 14, na podstawie którego zostanie określony **zakres i sposób** udostępniania przez OSP informacji wynikających z art. 9c ust. 2 pkt 12). Zaproponowane zapisy wymagają zmiany w następującym zakresie:

- zaproponowane zapisy lit. b) w obu punktach wskazują, że to oferty bilansujące są niezbędne użytkownikom systemu do uzyskania dostępu do sieci. Jest to pomyłka, gdyż informacjami niezbędnymi użytkownikom systemu do uzyskania dostępu do sieci są informacje o warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej (tzn. jakie są warunki do zawarcia umowy, jakie są wymagania techniczne i formalne, jakie są zasady rozliczeń, itp). Informacje dotyczące zgłoszonych ofert bilansujących mogą być wykorzystywane do przeprowadzania ewentualnych analiz związanych z funkcjonowaniem rynku energii i są przydatne podmiotom, które już mają zawarte umowy (są uczestnikami rynku) i uzyskały dostęp do sieci. Ponadto zwrócić należy uwagę, iż oferty te są aktualnie udostępniane w zakresie oferowanych cen ilości energii **wykaz anonimowy bez**

określania identyfikatorów jednostek wytwórczych. Jeżeli udostępnianie tych danych miałyby dotyczyć konkretnych jednostek wytwórczych i konkretnych podmiotów, wówczas należy to zapisać w sposób jawny i wyłączyć w tym zakresie obowiązek OSP do stosowania przepisów o ochronie informacji niejawnych i innych informacji prawnie chronionych (patrz. Art. 9c ust. 2 pkt 4) Stąd zaproponowano poprawkę.

- *zapisy obu punktów zobowiązują OSP do udostępniania informacji dotyczących planowanych oraz nieplanowanych wyłączeń **wszystkich jednostek wytwórczych** przyłączonych do sieci przesyłowej oraz **koordynowanej sieci 110 kV**. Zwrócić należy uwagę, że OSP publikuje takie informacje w odniesieniu do jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych (JWCD), które aktywnie uczestniczą w mechanizmie bilansowania. Do sieci koordynowanej 110 kV **przyłączonych jest w skali kraju kilkadziesiąt jednostek nie będących JWCD, które podlegają dyspozycji właściwego OSD**. Jednostki te klasyfikowane są jako tzw. nJWCD (jednostki nie podlegające centralnemu dysponowaniu przez OSP) i PSE Operator S.A. nie posiada w tym zakresie wszystkich danych wymagających udostępniania w ramach projektowanych przepisów. Stąd proponuje się przereformowanie punktów zgodnie z powyższą propozycją i ograniczenie obowiązku OSP do udostępniania wyłączeń planowanych jednostek wytwórczych tylko w odniesieniu do JWCD,*
- *projekt zakłada również obowiązek udostępniania informacji o wyłączeniach nieplanowanych jednostek wytwórczych. Proponuje się w tym zakresie odniesienie obowiązku do ubytku mocy, który jest publikowany przez OSP i obejmuje ubytki sumaryczne, nie będące tylko wynikiem wyłączeń tych jednostek,*
- *ponadto w art. 9c ust. 2 pkt 12) wyraz „dostarczanie” proponujemy zastąpić wyrazem „udostępnianie”. Zmiana wynika z faktu, iż dane te w układzie godzinowym dla poszczególnych dni są udostępniane na stronie internetowej OSP. Każdy zainteresowany może z tych danych skorzystać. Stąd zbędnym wydaje się obowiązek dodatkowego „dostarczania” – przesyłania tych danych zainteresowanym podmiotom.*

5. do art. 1 pkt 10 lit. c, czyli do art. 9d dodane ust. 4a i 4b Pe

W treści ustępu 4a wykreślić słowa „i określa termin jego wykonania”.

Uzasadnienie:

W pojęciu program mieści się określenie terminów realizacji poszczególnych pozycji tegoż programu – harmonogram stanowi jego integralną część. Zatem we wniosku o zatwierdzenie przez Prezesa URE programu zobowiązane do jego przedstawienia przedsiębiorstwo energetyczne zamieści terminy wykonania. Prezes URE, w przypadku braku akceptacji elementów programu, w tym także terminów wykonania, może odmówić jego zatwierdzenia. Administracyjne narzucanie decyzji leżących w kompetencji organów przedsiębiorstw energetycznych nie jest właściwe ani z powodów merytorycznych, ani ze względów prawnych. Poza tym, jest to propozycja przepisu sprzeczna z polskim systemem prawnym – obowiązki muszą wynikać wprost z ustawy, a jeśli są delegowane, to tylko w określonych warunkach i w czytelnych granicach zapisanych w ustawach. A uprawnienia Prezesa URE, w tym przypadku, określone są bezwarunkowo i bez możliwości odwołania się od jego decyzji.

6. do art. 1 pkt 13, czyli art. 9h Pe

W ust. 6 w art. 9h wykreślić słowa: „**w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o udzieleniu koncesji przedsiębiorstwu energetycznemu, które z właścicielem tym zawarło umowę, o której mowa w ust. 3 pkt 2, stała się ostateczna**”

Uzasadnienie:

Wykreślenie przedmiotowych wyrazów umożliwi właścicielowi sieci przesyłowej, sieci dystrybucyjnej, instalacji magazynowej lub instalacji skroplonego gazu ziemnego zawarcie umowy powierzającej pełnienie obowiązków operatora ze wszystkimi przedsiębiorstwami posiadającymi koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej, magazynowania paliw gazowych, skraplania gazu ziemnego i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego. Pozostawienie proponowanych zapisów powodowałoby, że właściciel sieci, o którym mowa w ust. 1 art. 9h Pe, mógłby zawierać umowy powierzające pełnienie obowiązków operatora tylko tym przedsiębiorstwom, którym Prezes Urzędu Regulacji Energetyki udzielił koncesji na 30 dni przed zawarciem przedmiotowej umowy, co stałoby w jawnej sprzeczności z zasadą równoprawnego traktowania podmiotów.

7. do art. 1 pkt 20, czyli do dodanych art. art. 11 c-11f Pe (1)

W art. 11c ust. 2 pkt 2 słowa „do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7” zastąpić słowami: „**również kiedy nie obowiązują przepisy wydane na podstawie art. 11 ust. 7**”

Uzasadnienie:

Projektowany przepis, w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, uprawnia OSP do wprowadzenia na obszarze kraju lub jego części ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w sytuacji, w której Rada Ministrów nie wydała rozporządzenia na podstawie art. 11 ust. 7, nie dłużej jednak niż przez okres 72 godzin. Jednakże przepis sugeruje, że finałem podjętych na mocy tego przepisu działań przez OSP jest wejście w życie w/w rozporządzenia Rady Ministrów – wskazuje na to zwrot „do czasu wejścia w życie przepisów”. W przypadku zastosowania tego przepisu przez OSP może w praktyce dojść do sytuacji, iż stan zagrożenia lub zaistniała awaria zostanie usunięta np. po 15 godzinach, albo Rada Ministrów nie podejmie decyzji o wprowadzeniu ograniczeń, co skutkować będzie koniecznością zniesienia przez OSP wprowadzonych ograniczeń najpóźniej po 72 godzinach. W obu przypadkach rozporządzenie, o którym mowa w art. 11 ust. 7 ustawy nie zostanie wydane, a zatem nigdy nie wejdzie w życie. Wobec tego istnieje prawdopodobieństwo prawnego podważania prawa OSP do wprowadzenia ograniczeń. Rodzi się pytanie, czy OSP będzie miał prawo do ich wprowadzenia, jeżeli rozporządzenie Rady Ministrów nie wejdzie w życie. Celem wyeliminowania wątpliwości proponuje się korektę zapisu, która da taki sam skutek prawny jak propozycja rządowa, lecz nie uzależnia uprawnienia OSP od faktu wydania i wejścia w życie omawianego rozporządzenia.

8. do art. 1 pkt 20, czyli do dodanych art. 11 c-11f Pe (2)

W przepisie art. 11e ust.1 dopisać zdanie „**W takim przypadku wyłączona jest odpowiedzialność operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego wobec użytkowników systemu.**”. Zatem treść przepisu uzyska brzmienie:

1. **"Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego, który w następstwie okoliczności za które ponosi odpowiedzialność, wprowadził ograniczenia, odpowiada na zasadach określonych w ust. 2 – 4 za szkody powstałe u użytkowników systemu elektroenergetycznego, w tym odbiorców energii elektrycznej przyłączonych do sieci na terytorium Rzeczypospolitej polskiej objętym ograniczeniami, w wyniku zastosowania działań i środków, o których mowa w art. 11c i 11d, w szczególności z powodu przerw i ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej. W takim przypadku wyłączona jest odpowiedzialność operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego wobec użytkowników systemu.**

Uzasadnienie:

Uczynienie przepisów jednoznacznymi. Dodanie zdania wg propozycji uczyni przepis jasnym: skoro OSP wypłaca odszkodowania w następstwie zdarzeń za które ponosi odpowiedzialność, wówczas zwolniony z odpowiedzialności odszkodowawczej jest OSD.

9. do art. 1 pkt 33, czyli art. 48a ust. 1 Pe

Z treści przepisu wykreślić słowa „**lub pozostające w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo**”.

Uzasadnienie:

Proponowany przepis jest niepotrzebnie zawity – chodzi o przedsiębiorstwa energetyczne, które zajmują się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i posiadają siłę rynkową, która może zagrażać prawidłowemu funkcjonowaniu mechanizmów rynkowych. Natomiast czy pozostają w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo czy nie, dla istoty rozwiązania wprowadzanego przepisem nie ma znaczenia. Utrzymanie proponowanych do wykreślenia słów treści przepisu jedynie je zaciemnia.

10. do art. 1 pkt 34, czyli do dodanego art. 49a Pe

W art. 49a ust. 1 po kropce dodaje się zdanie:

„Przeprowadzenie przetargu publicznego wymaga ogłoszenia o przetargu co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz na stronie internetowej przedsiębiorstwa, a jeżeli przedsiębiorstwo udostępnia informacje w Biuletynie Informacji Publicznej, także w tym biuletynie.”

Uzasadnienie:

Zrozumienie pojęcia przetargu publicznego, którym się tutaj posłużono, może nastęrczać trudności interpretacyjnych, ponieważ nie będzie wiadomo, jak dokładnie przedsiębiorstwo

zajmujące się wytwarzaniem powinno procedować w takim wypadku. Pojęcie przetargu publicznego występuje wprawdzie na gruncie niektórych aktów prawnych, a w szczególności na gruncie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji, ale ze względu na specyfikę tych regulacji nie można wprost uznać, że w tym przypadku pojęcie to oznacza to samo. Dlatego proponuje się sprecyzowanie przynajmniej kwestii ogłaszania przeprowadzenia przetargu publicznego co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.

11. do art. 1 pkt 35, czyli do art. 56 Pe

W art. 56 ust. 1 nadać pktowi 19 następujące brzmienie:

„19) z nieuzasadnionych powodów nie wydaje, w terminie określonym w art. 7 ust. 8g, warunków przyłączenia na wniosek podmiotów występujących o przyłączenie do sieci”

oraz wykreślić ust. 2c w całości.

Uzasadnienie:

- proponowana zmiana jest bezprzedmiotowa w świetle istniejącego już pkt 4 w ust. 1 art. 56, przewidującego karę pieniężną za nieuzasadnioną odmowę zawarcia umowy przyłączeniowej; w konsekwencji przedsiębiorstwo mogłoby za to samo działanie (zaniechanie) zostać ukarane jeśli nie dwukrotnie, to z pewnością kumulacja odpowiedzialności prowadziłaby do nieuzasadnionego i nieproporcjonalnego zaostrzenia odpowiedzialności w oparciu o kryteria wskazane w ust. 3 art. 56 ustawy;
- należy poddać w wątpliwość zasadność tej zmiany, gdyż dotyczy ona sfery odpowiedzialności związanej z naruszeniem przez operatora obowiązku terminowego wydania warunków przyłączenia, a w takim przypadku obowiązujące Prawo energetyczne chroni podmiot występujący o przyłączenie, dając mu możliwość wystąpienia o rozstrzygnięcie sporu przez Prezesa URE w trybie art. 8 ustawy; (przedłużająca się procedura wydawania warunków przyłączenia jak i zawierania samej umowy o przyłączenie jest traktowana przez orzecznictwo Prezesa URE jak i orzecznictwo sądowe jako odmowa przyłączenia do sieci);
- w przypadku, gdy w wyniku procedury opartej o art. 8 Prawa energetycznego Prezes URE potwierdzi zarzuty wobec operatora, nic nie stoi na przeszkodzie, aby zainteresowany podmiot wystąpił do sądu cywilnego z roszczeniem odszkodowawczym;
- proponowana zmiana wprowadza dodatkową sankcję publicznoprawną na operatora, który poza roszczeniami odszkodowawczymi podmiotów musi się liczyć z dodatkową karą za opóźnienie w wydaniu warunków przyłączenia (pomijam w tym miejscu odpowiedzialność wynikającą z ustawodawstwa antymonopolowego); potencjalne sankcje są w sposób oczywisty nieproporcjonalne do naruszenia;
- płatność za zwłokę w wydaniu warunków przyłączeniowych nie powinna znaleźć się w art. 56 Prawa energetycznego, którego przepis dotyczy poważnych naruszeń podstawowych zasad działalności przedsiębiorstwa, zakłócających funkcjonowanie rynku, poprzez notoryczne naruszanie prawa przez operatora działającego w ramach monopolu naturalnego, lecz w części dotyczącej zasad obsługi odbiorców (analogicznie jak bonifikaty gwarantowane z tytułu opóźnienia w rozpatrywaniu reklamacji odbiorców).

12. do art. 1 pkt 36, czyli do art. 57 Pe

Art. 57 ust. 1 nadać brzmienie:

„1. W razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może:

- 1) pobierać lub dochodzić od odbiorcy, a w przypadku, gdy nielegalny pobór nastąpił bez zawarcia umowy, od osoby odpowiedzialnej za nielegalne pobieranie paliw lub energii, opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba że odbiorca albo osoba odpowiedzialna wykażą, iż nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą nie ponoszą one odpowiedzialności lub**
- 2) dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych określonych w kodeksie cywilnym.”**

Uzasadnienie:

Przepis art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy powinien być uznany za samoistną i samodzielną podstawę dochodzenia należności z tytułu nielegalnego poboru paliw gazowych lub energii. Przepis ten powinien dać przedsiębiorstwu energetycznemu dwie alternatywne drogi dochodzenia swych roszczeń:

*1) pobranie opłaty w wysokości określonej w taryfie
lub*

2) dochodzenie należności na zasadach określonych w kodeksie cywilnym.

W związku z tym konieczne wydaje się takie przeredagowanie tego przepisu, by nie budził wątpliwości interpretacyjnych. Ponieważ w dotychczasowej praktyce orzeczniczej, w sprawach dotyczących nielegalnego poboru, często sądy, nawet w przypadku wybrania przez przedsiębiorstwo energetyczne możliwości pobierania opłaty zgodnej z taryfą, i tak badają przesłanki odpowiedzialności na zasadach ogólnych (w oparciu bądź to o normę art. 405, 415 bądź 471 k.c.), w tym w szczególności analizują winę odbiorcy. W przypadku zmiany przepisu określałby on precyzyjnie, że dla pobrania opłaty w wysokości zgodnej z taryfą wystarczy, że przedsiębiorstwo energetyczne wykaże fakt zaistnienia nielegalnego poboru energii w rozumieniu definicji normatywnej tego pojęcia, umieszczonej w art. 3 pkt 18 ustawy i na tej podstawie będzie mogło domagać się tej opłaty od odbiorcy. Oczywiście, w przypadku, gdy nielegalny pobór nastąpił bez zawarcia umowy (czyli nie ma odbiorcy w rozumieniu ustawy), to opłata będzie mogła zostać pobrana od osoby lub osób odpowiedzialnych z tytułu nielegalnego pobierania paliw lub energii, zgodnie z ustaleniami kontroli, przeprowadzonej na zasadzie art. 6 ustawy.

Podkreślając odrębność i samodzielność normy art. 57 ustawy jako podstawy odpowiedzialności, proponuje się zawrzeć dodatkowo wyraźne domniemanie odpowiedzialności osoby w danym przypadku odpowiedzialnej za nielegalny pobór, ustalonej w wyniku przeprowadzonej kontroli. Osoba ta będzie mogła w ewentualnym procesie sądowym wykazywać, iż nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie.

Zasadne jest przy tym pozostawienie, jako alternatywnej formy dochodzenia roszczeń zasad ogólnych kodeksu cywilnego. Skorzystanie z tych unormowań wiązać się będzie z

nałożeniem na przedsiębiorstwo ciężaru dowodzenia przesłanek odpowiedzialności osób odpowiedzialnych, związanych z poszczególnymi reżimami odpowiedzialności.

13. do art.13 projektu ustawy zmieniającej

Rozważyć treść przepisu pod kątem celowości jego ustanowienia.

Uzasadnienie:

Przedkłada się propozycję ograniczenia obowiązku gmin do opracowania założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, czyli do rozwiązania prawnego zastosowanego w ustawie Prawo energetyczne w wersji uchwalonej 10 kwietnia 1997 r. Wprowadzone później zmiany, zobowiązujące gminy do opracowania planów lub założeń do planów zaopatrzenia także w energię elektryczną i paliwa gazowe, okazały się obowiązkiem „papierowym”. Przydatność tych założeń dla konstruowania planów rozwoju przedsiębiorstw elektroenergetycznych i gazowych jest znikoma. Obowiązek ten służył głównie uzyskiwaniu przychodów przez firmy proponujące przygotowanie założeń lub planów wg swego szablonu. Tak naprawdę to firmom energetycznym potrzebne są plany zagospodarowania przestrzennego.

Natomiast jeśli przyjąć, iż plany bądź założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe mają być przez gminy tworzone i mieć praktyczne znaczenie dla przedsiębiorstw energetycznych, należy określić ich zawartość, sposób rozstrzygania zagadnień spornych, a przede wszystkim wpisać odpowiedzialność gmin za nieopracowanie założeń lub planów oraz za ich niską zawartość merytoryczną.

14. do art. 17 projektu ustawy zmieniającej

Uzupełnić treść art. 17, wpisując na końcu, przed kropką słowa „**oraz art. 1 pkt 6 lit. c) w zakresie dotyczącym ust. 8j, który wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia**”

Uzasadnienie:

Wypełnienie przez przedsiębiorstwa energetyczne obowiązku zapisanego w proponowanym art. 7 ust. 8j Prawa energetycznego jest niewykonalne. Określenie możliwości przyłączenia w ponad 240 tysiącach obwodów sieci, przy ich wzajemnym powiązaniu i zależności od siebie jest niemożliwe. Dlatego przedłożono propozycję zmiany przepisu polegającą na ograniczeniu zakresu obowiązku informacyjnego do sieci o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym. Jednak przygotowanie informacji wymaganej przepisem w brzmieniu proponowanym w pkt 3 lit. b niniejszych uwag w terminie 30 dni jest wątpliwe z powodów technicznych, a nieracjonalne z powodów organizacyjnych. Zwraca się uwagę, że dotychczas analizuje się możliwość przyłączenia obiektu do sieci po wpłynięciu wniosku o wydanie warunków technicznych przyłączenia ze wszystkimi tego konsekwencjami, również z stwierdzeniem konieczności przebudowy lub rozbudowy sieci.

Wydłużenie *vacatio legis* do 6 miesięcy daje szansę przedsiębiorstwom energetycznym na wywiązanie się z nałożonego obowiązku.

Poznań, dnia 25 marca 2009 r.